

تیزی نال ودھدی پیداوار دے باوجود وی لوکاں دیاں لوڑاں
کیوں نہیں پُریاں ہوندیاں؟

اج کل ہر پاسے شور ہے کہ ہندوستان دی آرتھکٹا دے
ہر کھیتر وچ پیداوار بہت ودھ رہی ہے۔ سرکاری آتے غیر
سرکاری اداریاں مطابق ہندوستان وچ پیداوار وچ وادھا
دس فی صدی سالانہ دے حساب نال ہو رہیا ہے آتے آؤن
والے کئی سالان تک وادھے دی ایہ در جاری رہیگی۔ سٹہ بازار
وی گیاراں ہزار دے انک تک پہنچ گیا ہے۔ صنعتاں آتے
کھیتی باڑی دی پیداوار وی کافی ودھی دسی جاندی ہے۔ شہراں
وچ نویاں سڑکاں، میٹرو ریلان، وڈے وڈے شاپنگ مال،
ہور آلیشان عمارتاں آتے کئی تراں دے ہور تامیری کم چل
رہے ہن۔ ہندوستانی آتے باہر لے ملکاں دے میڈیئے نے
ہر پاسے رولا پایا ہویا ہے کہ آؤن والے سالان وچ ہندوستان
پیداوار دے لحاظ نال چین توں وی اگانہ نکل جاویگا۔ ایہ
سارا شور شرابا سیہجے ہی ایہ بھلیکھا پا سکدا ہے کہ
ہندوستان ہن خوش حالی دیاں سکھراں چھوہن ہی والا ہے۔

چلنت میڈیئے دیاں سُرخیاں وچ وچ ایہ جھلک شاید کدے
کدائیں ہی ملدی ہے کہ ہندوستان دے عام لوکاں دی زندگی

دی اصلیت کیہ ہے۔ ہندوستان وچ رہن والے ۷۵ فی صدی لوکاں
 نوں تاں دن وچ گھٹو گھٹ مقرر کیتی گئی کیلری والا
 کھانا وی نہیں ملدا۔ ایہ اندازہ سرکار دے اک ادارے
 نیشنل سینپل سروے نے لایا ہے۔ اصلیت وچ ایہ گنتی اس
 توں ودھ وی ہو سکی ہے۔ مُلک دی راجدھانی دلی وچ
 وی لوکاں نوں پین دا پائی دن وچ صرف اک گھنٹہ
 سویرے آتے اک گھنٹہ شام نوں ملدا ہے۔ جے ہندوستان
 دی راجدھانی دا ایہ حال ہے تاں باقی شہراں آتے پنڈا
 دی حالت کیہ ہوویگی؟ دسیا جاندا ہے کہ ہندوستان دے دو
 لکھ پنڈاں وچ پین لئی صاف پائی دی کوئی سہولت مہیا
 نہیں ہے۔

پنجاب نوں ہندوستان دا ساریاں نالوں خوش حال صوبہ کیہا
 جاندا ہے پر ایتھے پیداوار کئی گناں ودھن دے باوجود وی
 اتھوں دے کسان خدکشیاں کر رہے ہن آتے پنڈا دے
 پنڈ قرضے دی جکڑ وچ ہن۔ کئی پنڈ تاں وکن لئی
 لگے ہوئے ہن۔ عام آدمی نوں گلی، کُلی آتے جلی
 دا فکر دن رات ستاؤندا ہے۔ اک پاسے پیداوار ودھ
 رہی ہے دوجے پاسے غریبی آتے بھکھ ودھ رہی ہے۔ ایہ
 کیہو جیہا ٹورا ہے؟

ایہ کسے گیبی طاقت دا اثر جاں کوئی اتفاقیہ گل نہیں
 ہے۔ ایہ لبرل ڈویلپمینٹ دے راہ پین دا ہی نتیجہ ہے
 جو راہ ہندوستان دیاں حاکم جماعتاں آتے اوناں دی
 سرکار نے چراں توں پھڑیا ہویا ہے۔ ڈویلپمینٹ دے اس
 نمونے تہت لوکاں دی محنت، قدرتی سادھن آتے ہور وسیلے
 لوکاں دیاں لوڑاں پوریاں کرن لئی نہیں بلکہ حاکم جماعتاں
 دے منافعے ودھاؤن لئی ورتے جاندے ہن۔ حاکم جماعتاں
 راج تنتر آتے منڈی راہیں لوکاں کولوں اوناں دی قدرتی
 سادھناں بارے فیصلے کرن دی طاقت کہوہ لیندیاں ہن آتے
 آپنی مٹھی وچ کر لیندیاں ہن۔ حاکم جماعتاں جدوں اک
 وار ایہ فیصلے ایہ آپنی مٹھی وچ کر لیندیاں ہن تاں
 فیر لوکاں دیاں لوڑاں دی انہاں نوں کوئی پرواہ نہیں رہندی۔
 ارتھ چارے وچ ساری پیداوار وڈھ توں وڈھ نجی منافعے
 کماؤن لئی ہی کیتی جاندی ہے۔ اس نال اک پاسے، پیداوار
 بہت وڈھ جاندی ہے آتے دوجے پاسے لوکاں دیاں لوڑاں
 پوریاں نہیں ہوندیاں۔ مطلب ایہ کہ پیداوار ودھن دے باوجود
 لوک وہوئے رہندے ہن، تنگیاں تے ترٹیاں دا شکار
 بنے رہندے ہن۔ اک پاسے دولت ودھدی ہے تاں دوجے پاسے
 غریبی آتے بھگھ ودھدی ہے۔

ہندوستان وچ ایہ طور طریقہ انگریز دے راج دے سمیں

توں ہی چل رہیا ہے۔ انگریز نے ہندوستان تے قبضہ
 کر کے ہندوستان دے سارے قدرتی سادھن اپنے کنٹرول ہیٹھ کر
 لئے آتے اپنے مُنافیاں لئی پیداوار نوں خوب ودھایا۔ فیر
 پیداوار دی لُٹ دے مال نوں برتانا بھینج لئی سڑکاں، نہراں،
 ریلوے، بجلی، تاراں آتے ہور تکنیک اُنت کیتی آتے
 فیر اس تکنیک نوں ہندوستان دے قدرتی سادھناں آتے لوکاں
 دی محنت دی لُٹ ہور تیز کرن لئی ہی ورتیا۔ انگریز دے
 سمیں دی اس ترقیوں دا نتیجہ ہندوستان دے لوکاں لئی
 ایہ ہویا سی کہ اوس ویلے کروڑاں ہی لوک کال آتے
 بھگھمری دا شکار ہو گئے سن۔

۱۹۴۷ دے بعد وی انگریزاں ولوں قائم کیتا گیا راج تندر
 آتے ارتھ چارا ہی قائم رہیا آتے پچھلے ۴۹ سالوں وچ
 ہندوستان دی ہر سرکار انگریزاں دے دسے اسے راہ تندی
 رہی ہے۔ کدے ایہنوں نہرو دے سماج واد دے ناں ہیٹھ چلدا
 رکھیا گیا تے کدے اندرا گاندھی دے غریبی ہٹاؤن دے
 نعرے ہیٹھ۔ بھاجپا نے وی سودیشی دے نعرے ہیٹھ اسے
 راہ دا ہی پینڈا کیتا تے ہن منموہن سنگھ تے اوہدے
 جوئیڈار وی گھلھی منڈی تے ڈیویلپمینٹ دے منتر دا جاپ
 کردے ہوئے اسے راہ تے ہی جا رہے ہن۔ پچھمی بنگال
 وچ کامریڈاں دے راج وچ وی ایسے راہ دے سفر دا آند

مائیاں جا رہیا ہے تے اس راہ تے تَرَن نوں ہر بیماری
دا علاج دسیا جا رہیا ہے۔

ایہ طور طریقہ پچھلے دس-پندرہ سالوں توں ہور وی تیز ہویا
ہے۔ ہندوستان دیاں حاکم جماعتاں، راج تنتر اتے سرکار
ہندوستان دے قدرتی سادھناں اتے لوکاں دی محنت لُٹ
کرن لئی اتے اپنے مُنافیے ودھاؤن وچ سپہلتا حاصل کرن
لئی لئی ساری دُنیا دے لوٹواں نال بھائیوالی پا رہیاں ہن
تے اونوں نوں ہندوستان وچ آؤن لئی نوں جی آیاں نوں
کہہ رہے ہن۔ جارج بوش، ٹونی بلیئر اتے لوٹواں دیاں
ڈھائیاں دے ہور سرداراں نوں اس لُٹ وچ شریک کرن لئی
سرکار چھپیاں پا رہی ہے۔ دلیل ایہ دتی جاندی ہے کہ انہاں
دے بغیر ہندوستان دی ڈویلپمینٹ نہیں ہو سکتی اتے
پیداوار وڈھ نہیں سکتی۔ سپیشٹ ہے کہ ہندوستان دیاں حاکم
جماعتاں، انہاں دیاں سیاسی پارٹیاں، انہاں دا راج تنتر
اتے انہاں دیاں سرکاراں ہندوستان دے لوکاں دی لُٹ
کرن لئی ہر حد توں باہر جان لئی تیار بر تیار ہن۔

پر لوکاں دا مثلاً ایہ ہے کہ بیشک اک پاسے پیداوار
وڈھ رہی ہے پر دوجے پاسے لوکاں دیاں لوڑاں پُریاں
نہیں ہو رہیاں۔ اک پاسے ڈیولپمینٹ دا شور ہے تے

دُوچے پاسے لوکاں کول پین دا پائی نہیں کھان لئی روٹی
 نہیں، تن ڈھکن لئی کپڑا تے سر تے چھت نہیں۔ لوک
 ایہ مسلے کس تراں حل کر سکدے ہن؟ اس مسلے دے حل
 لئی لوکاں نوں پہلاں تاں ایہ گل سمجھنی پویگی کہ اوناں
 دے قدرتی سادھناں آتے محنت دے پہل دے فیصلے کرن دے
 حق اوناں دے ہتھوں وچ نہیں۔ ایہ حق اوناں کولوں حاکم
 جماعتاں نے زبردستی کھوہ لئے ہن۔ لوکاں نوں ہالے وی
 اک بھلیکھا دتا جاندا ہے کہ چنے ہوئے نمائندیاں دے
 راج والی پرٹلی، جہدی بُنیاد انگریز بستیاوا دیاں دا ہندوستان
 وچ ٹھوسیا ہویا راج تتر ہے، اوناں دے ہتھوں وچ کوئی
 فیصلے کرن دی شکتی دندی ہے۔ پر عام لوکاں وچ ایہ چیتنا
 پسر رہی ہے کہ بہاوے کوئی وی بندہ جاں سیاسی پارٹی طاقت
 وچ آجاوے کوئی وی فیصلہ لوکاں دے ہتھ وچ نہیں۔ پاکستان
 وچ پچھلے ۵۰ سالوں توں وی زیادہ دا فوجی راج وی ایہو
 دسدا ہے کہ بہاوے پارٹی راج دی سرکار ہووے جاں فوجی راج
 دی سرکار، لوکاں دے ہتھ وچ کوئی طاقت نہیں فیصلے کرن
 دی۔ ایہ فیصلے اک گنی متھی سکیم نال اوناں دے ہتھوں
 وچوں کھوہ لئے گئے ہن۔

لوک فر مڑ کے ایہ فیصلے اپنے ہتھوں وچ کس تراں لے
 سکدے ہن؟ پر جا آپنی گھسی ہوئی طاقت کس تراں واپس اپنے

ہتھ وچ لے سکدی ہے؟ کیہ ایہ مُمکن ہے جاں فیر ایہ
 طاقت ہمیشہ ہمیشہ لئی تاں گھسّ نہیں گئی ہے؟ پنجابی درشن
 اتے تاریخ ایہ دسدے ہن کہ ایہ سارے رشتے، ادارے
 اتے تنتر انسان نے ہی بنائے ہن۔ ایہ قدرت جاں کسے
 گئی طاقت ولوں نہیں بنائے گئے ہن جہڑے کہ بدلے نہیں جا
 سکدے۔ انسان انہاں نوں آپنیاں لوڑاں مطابق بدل وی سکدا
 ہے۔ تبدیلی قدرت دا نیم ہے۔ آج انہاں رشتیاں، اداریاں
 اتے تنتر نوں تبدیل کر کے ہندوستان دا کایاں کلپ کرن
 دی لوڑ ہے۔ انہاں سارے مثلیاں دے حل لئی وچار وٹاندرا
 کر کے لوکاں نوں اک ساجھی یڈھنیتی بناؤن دی لوڑ ہے۔

اک گل یقینی ہے کہ جنہاں چر لوک ایہ مسلے آئے ہتھ
 وچ نہیں لیندے اناں چر انہاں دا حل مُمکن نہیں۔
 آج ہندوستان وچ کوئی وی پارٹی طاقت وچ آ کے اس
 مسلے نوں حل نہیں کر سکدی۔ پارٹی راج مسلے دا حصّہ
 ہے، ایہدا حل نہیں۔ صرف لوک ہی سارے فیصلے آئے ہتھ
 لے کے پیداوار ودھا کے آپنیاں لوڑاں پوریاں کر سکدے
 ہن۔ مزدوراں، کساناں، نوجواناں اتے ہندوستان دے لوکاں
 دی خوش حالی دے ہر چاہوان نوں اس اہم مسلے بارے سوچن
 دی لوڑ ہے اتے اک رن-نیتی تیار کرن دی لوڑ ہے۔

